

Væsentlighedsvurdering ved Sellegaarde

TDC NET A/S

Dato: 1. oktober 2024

Væsentlighedsvurdering

N2000 Nr. 17 - Lille Vildmose, Tofte Skov og Høstemark Skov

TDC NET A/S

Dato: 1. oktober 2024

Indhold

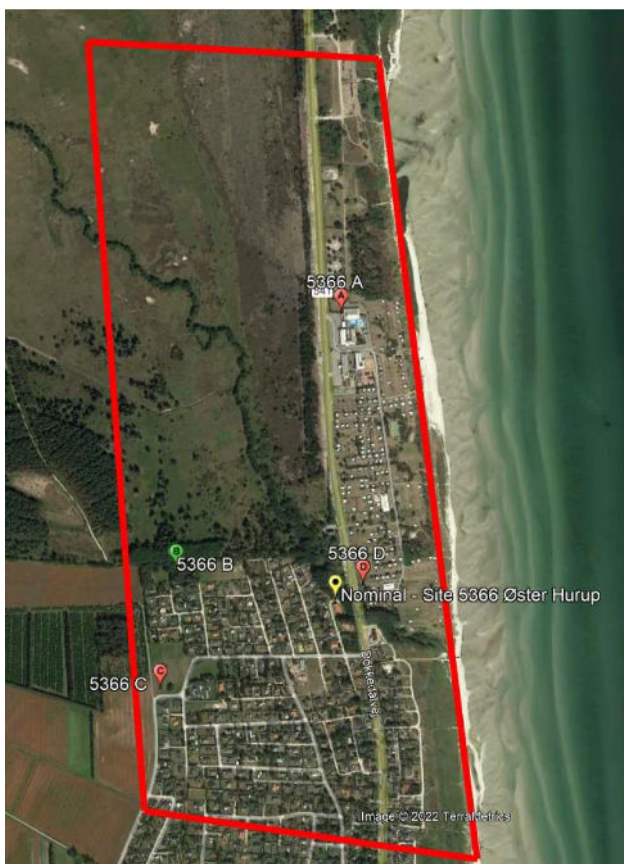
1	Baggrund og formål	3
2	Projektet	3
3	Natura 2000	5
3.1	Metode, lovgrundlag og datagrundlag	5
3.2	Natura 2000-områder	6
3.3	Eksisterende forhold.....	7
3.4	Natura 2000 væsentlighedsvurdering	9
3.5	Opsummering	13
4	Bilag IV-arter	13
4.1	Metode, lovgrundlag og datagrundlag	13
4.2	Eksisterende forhold.....	14
4.3	Bilag IV-vurdering	15
5	Opsummering	17
6	References	17

1 Baggrund og formål

TDC ønsker at udbygge deres netværk med en ny antenneposition pga. manglende optimeret mobil- og data-dækning for dette område. Behovet for en stærk digital infrastruktur er voksende. Der er sket en digitalisering af vores hverdagsliv både på arbejdet og i fritiden, og den digitale infrastruktur er i dag blevet en forudsætning for vækst og udvikling. Teknologien rummer store potentialer for at forbedre menneskers hverdag og for at skabe udvikling i alle dele af Danmark. Når digital infrastruktur har stor betydning for både bosætning og erhverv, kan der også være lokal- og regionalpolitiske hensyn, som taler for en udbygning. Det kan løfte serviceudbuddet og udvide erhvervsmulighederne. Digital infrastruktur kan også være med til at gøre landdistrikter og yderområder mere attraktive for både borgere og virksomheder. Ifølge Masteloven er man forpligtigede til at undersøge alle eksisterende høje strukturer i området, som evt. kan benyttes i forbindelse med etablering af antenneudstyr. I dette område har der desværre ikke været nogen strukturer, som har den tilstrækkelige højde til at kunne bruges. På grund af antennepositionens placering nær et natura 2000-område, er der i dette dokument udarbejdet en væsentlighedsvurdering.

2 Projektet

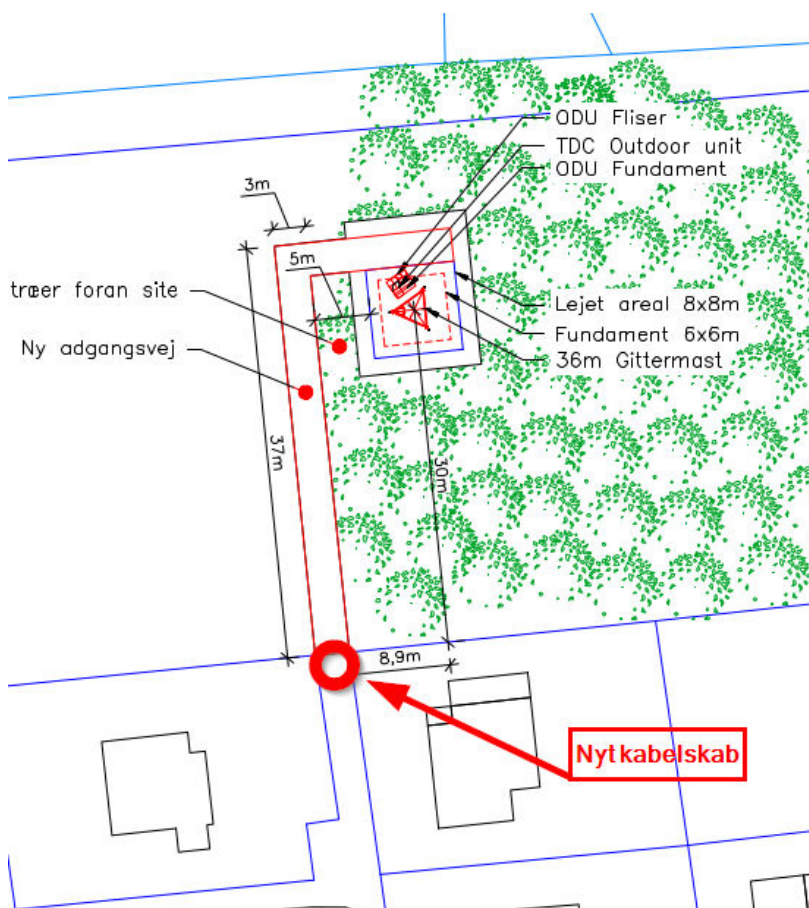
Nedenstående kort viser det søgeområde, hvor indenfor den nye mast skal placeres. Den ansøgte placering og fravalgte placeringer er markerede på nedenstående kort (Figur 1).

Figur 1: Rødt polygon = søgeområde til en antenneposition. A-D er potentielle placeringer. Den søgte placering er B.

Der findes ingen andre høje strukturer i området, som vil kunne anvendes til etablering af en antenneposition indenfor søgeområdet. Det er derfor nødvendigt med etablering af en ny mast, for at TDC NET kan efterkomme Statens krav om bedre tale- og mobilbredbåndsdækning. Placeringen er fundet i samarbejde med lodsejeren (sommerhusforeningen) og TDC NET og der har været en indledende forhåndsdialog med Mariagerfjord Kommune vedr. området og mulighederne for opstilling af en mast i dette område. Masten rejses inde imellem nogle høje træer, så den nederste del er skjult af træerne. Hele området er et sommerhusområde og i perioder er der mange mennesker i sommerhusene og det vil sige at den kapacitet der er i området med de omkringliggende antennepositioner, ikke har nok kapacitet til at servicere alle mobilkunder og der er ikke den nødvendige kapacitet i den nuværende dækning. Den endelig placeret er valgt til 5366B (se Figur 1).

Der er valgt en gittermast på 36 m. Der opsættes panelantenner med tilhørende radiotekniske komponenter i masten. Der trækkes kabler langs den nye adgangsvej fra antennerne i masten til udstyret på jorden og der føres el og transmission til antennepositionen i masten. Ved mastefod sættes teknikskabe (se Figur 2).

Figur 2: Placering af fundament og adgangsvej til antennen.

Gittermasten der er valgt, er 36 m mast, på grund af det kuperede terræn i området. Desuden ved vi at der er andre operatører, som også gerne vil skabe dækning i området. Vælges en anden konstruktion f.eks. en rørmast, vil den komme til at se meget stor og klodset ud. En gittermast er mere "luftig", og man har tendens til at se "igennem" den. Denne effekt kan ikke opnås med en anden struktur. Desuden har operatørerne mulighed for at opsætte noget af udstyret inde bag hinanden. Denne mulighed findes ikke ved en anden strukturtype. Derudover har operatøren mulighed for, at servicere antennerne uden brug af kran eller lift, hvilket vil genere sommerhusejerne mindre.

TDC NET vil gerne facilitere, at der bliver plads til andre teleoperatører i masten, hvis de er interesserede i mastefælleskab jf. Masteloven og der kan gives de fornødne offentlige tilladelser til, at masten kan blive tilstrækkelig høj.

3 Natura 2000

3.1 Metode, lovgrundlag og datagrundlag

3.1.1 Lovgrundlag

EU har vedtaget to naturbeskyttelsesdirektiver, som pålægger EU's medlemslande at bevare en række arter og naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene:

- EU's habitatdirektiv (Rådets direktiv nr. 92/43/1992) har til formål at beskytte arter og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne i EU. Hvert EU-land skal udpege områder, der kan fungere som sikre levesteder for de naturtyper og arter, som er opført på habitatdirektivets bilag I og II. Disse områder betegnes habitatområder. Habitatdirektivet omfatter derudover en generel beskyttelse af de arter, som er opført på direktivets bilag IV (de såkaldte bilag IV-arter). Beskyttelsen af bilag IV-arterne gælder også udenfor habitatområderne.
- EU's fuglebeskyttelsesdirektiv (Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009) har til formål at beskytte levesteder og rasteområder for fugle, som er sjældne, truede eller følsomme over for ændringer af levesteder i EU. Hvert EU-land skal udpege områder for at beskytte fugle, der er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet. Disse områder benævnes fuglebeskyttelsesområder.

Natura 2000-områderne er baseret på de europæiske naturbeskyttelsesdirektiver, og er betegnelsen for det internationale netværk af habitatområder og fuglebeskyttelsesområder i EU. For hvert Natura 2000-område er der en liste – det såkaldte udpegningsgrundlag – med naturtyper, arter og fugle, som det enkelte område er udpeget for at beskytte. Formålet med Natura 2000-netværket er at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som er på udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder.

Som en del af Natura 2000-netværket indgår i Danmark også de såkaldte Ramsarområder. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle de danske Ramsarområder indgår i EU-fuglebeskyttelsesområderne, og er derfor også en del af Natura 2000-netværket. Bestemmelserne i habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet er indarbejdet i en række nationale love og bekendtgørelser. I Danmark er habitatbekendtgørelsen (BEK nr 2091 af 12/11/2021) en væsentlig del af implementeringen af disse direktiver.

Den lovgivning, der ligger til grund for udpegning og administration af Natura 2000-områderne, fastlægger blandt andet, at før der kan gives tilladelse til en plan eller et projekt, skal det vurderes, om planen eller projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter kan medføre væsentlige påvirkninger af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder. Denne indledende vurdering betegnes ofte en væsentlighedsvurdering. Hvis væsentlige påvirkninger ikke kan udelukkes, skal der foretages en Natura 2000-konsekvensvurdering. I det følgende beskrives metode og datagrundlag for beskrivelser og vurderinger af Natura 2000-områder.

3.1.2 Metode og datagrundlag

I det følgende indgår en overordnet beskrivelse af metode og datagrundlag for de gennemførte vurderinger af potentielle påvirkninger af Natura 2000-områder som følge af etablering af telemasten.

De gennemførte vurderinger af påvirkninger af Natura 2000-områder, baseres på følgende metodetilgang:

1. Afgrænsning af relevante Natura 2000-områder: Det første skridt i Natura 2000-vurderingen er at afgrænse hvilke Natura 2000-områder, der potentielt kan påvirkes, og som derfor skal indgå i vurderingerne. Afgrænsningen sker blandt andet på baggrund af et overordnet kendskab til projektet. Det er vurderet at realisering af projektet alene kan medføre en potentiel påvirkning på Natura 2000-område nr. 17 – Lille Vildmose.
2. Gennemgang af udpegningsgrundlaget: For det relevante Natura 2000-område (Natura 2000-område nr. 17 – Lille Vildmose) er der foretaget en gennemgang af udpegningsgrundlaget, herunder tilstand af naturtyper og arter (i det omfang disse oplysninger er tilgængelige), samt beskrivelse af bevaringsmålsætninger for det enkelte område.
3. Væsentlighedsvurdering: For de arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 17 – Lille Vildmose, der potentielt kan blive påvirket ved etablering af telemasten, er det vurderet, om projektet kan medføre væsentlige påvirkninger af arter og/naturtyper på udpegningsgrundlaget. For at vurdere, om der er tale om væsentlige påvirkninger, skal alle relevante aspekter af en plan eller et projekt være beskrevet.
4. Konsekvensvurdering: Hvis der for dele af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 17 – Lille Vildmose ikke kan udelukkes, at realisering af projektet kan medføre væsentlige påvirkninger, skal der gennemføres en Natura 2000-konsekvensvurdering. Konsekvensvurderingen er baseret på Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger, og den belyser, om projektet kan realiseres uden at skade habitatnaturtyper eller arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, jf. bevaringsmålsætningerne i den gældende Natura 2000-plan. Ligeledes skal der i konsekvensvurderingen redegøres for, om det ansøgte projekt kan medføre skadelige virkninger på Natura 2000-områdets integritet.

Det fremgår af vejledningen til habitatdirektivets artikel 6, at afhjælpende foranstaltninger (dvs. foranstaltninger til at undgå eller mindske negative virkninger) ikke kan tages i betragtning i forbindelse med vurderingen af, om en plan eller et projekt kan medføre væsentlige påvirkninger (Europa-Kommissionen, 2019). Det vil sige, at hvis der foreslås afhjælpende foranstaltninger for at undgå væsentlige påvirkninger, så skal disse fastlægges i en Natura 2000-konsekvensvurdering.

Metoden til Natura 2000-vurdering er baseret på den gældende lovgivning, vejledningen til habitatbekendtgørelsen (Miljøstyrelsen, 2020c), bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet¹ (Rådets direktiv nr. 92/43/1992) samt relevante afgørelser fra EU-domstolen, Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet samt vejledninger m.m.

3.2 Natura 2000-områder

Det nærmeste Natura 2000-område i forhold til projektet er Natura 2000-område nr. 17 – Lille Vildmose. Projektet grænser op til Natura 2000-områdets sydøstlige ende. På baggrund af mulige direkte påvirkninger i form af støj fra anlægsarbejdet, skal der foretages en væsentlighedsvurdering for N17.

De resterende nærmeste Natura 2000-områder er hhv. N14 - Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, ca. 600 meter fra projektområdet og N201, ca. 9 km fra projektområdet. Grundet størrelsen af anlægsarbejdet (6x6 meter fundament) og typen af arbejde (ingen meget støjende aktiviteter så som ramning) vurderes det ikke at

¹ Habitatdirektivets artikel 6 kan opdeles i tre hovedgrupper, hvor stk. 1 omfatter iværksættelse af nødvendige bevaringsforanstaltninger for de særlige bevaringsområder, stk. 2 har til formål at forebygge forringelse af naturtyper og arter, mens stk. 3 og 4 opstiller proceduremæssige og praktiske forholdsregler for planer og projekter, der kan have betydelig indvirkning på et Natura 2000-område (Europa-Kommissionen, 2019). Det er særligt stk. 3, der er relevant for dette notat:

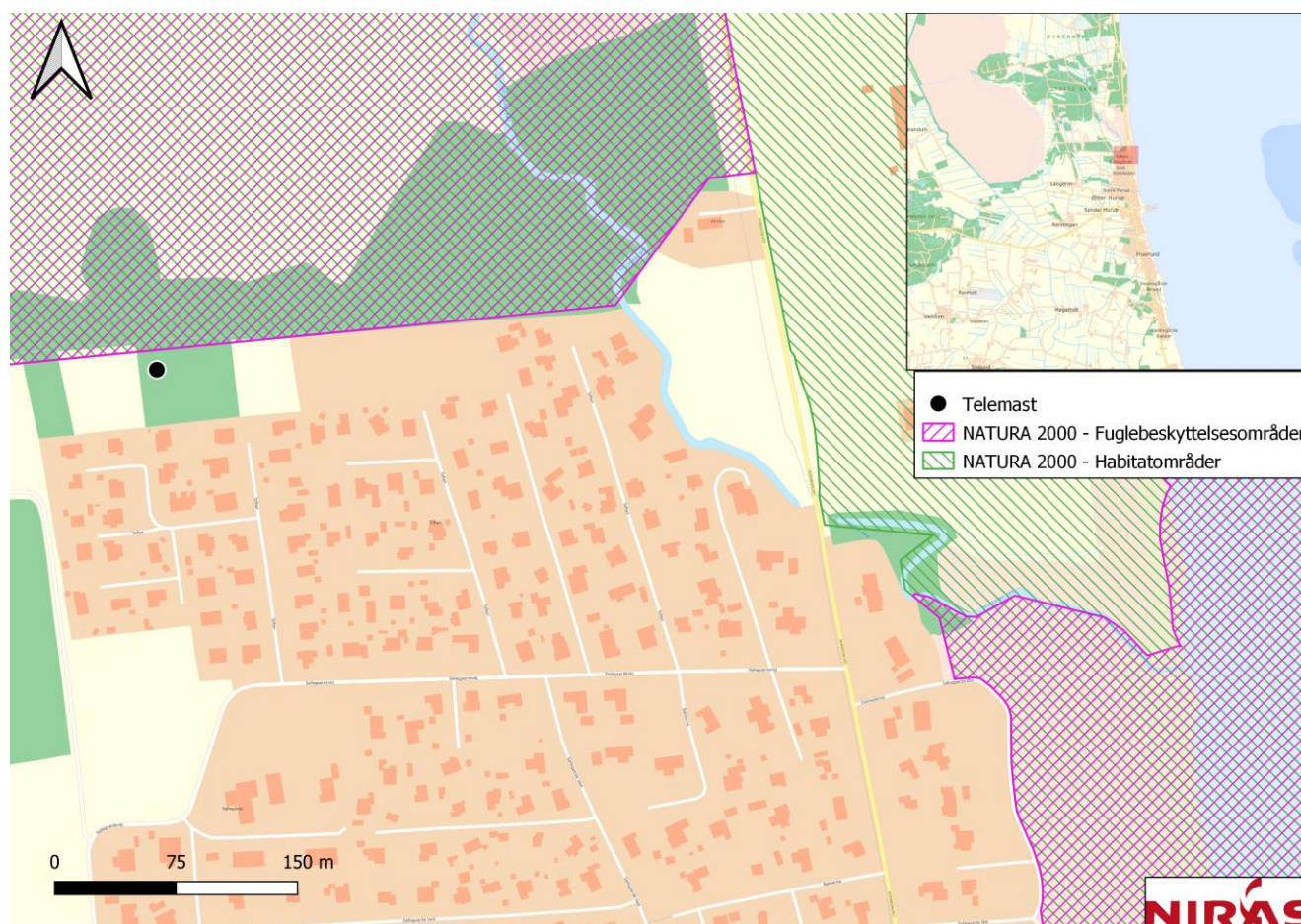
Stk. 3. Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de - hvis det anses for nødvendigt - har hørt offentligheden.

der kan ske påvirkning på N14 eller N201 eller Natura 2000-områder længere væk, da forstyrrelsen vil aftage med afstand. De resterende nærmeste Natura 2000-områder bliver derfor ikke yderligere beskrevet.

3.3 Eksisterende forhold

Natura 2000-område nr. 17 – Lille Vildmose

Natura 2000-området Lille Vildmose, Tofte Skov og Høstemark Skov har et samlet areal på 7893 ha, hvor af 228 ha er vandflade i søerne. Området er afgrænset som vist på kortet (Figur 3).

Figur 3: Placering af masten i forhold til nærmeste habitområde og fuglebeskyttelsesområde.

Natura 2000- området består af habitatområde H18 Lille Vildmose, Tofte Skov og Høstemark Skov samt fuglebeskyttelsesområde F7 Lille Vildmose. Området er specielt udpeget for at beskytte det store højmosearreal, de store sammenhængende arealer med skovnaturtyper samt de tilknyttede yngle- og trækfugle.

Højmosen i området er en af Nordvesteuropas største lavlandshøjmoser og den eneste i Danmark, der er så stor og forholdsvis uforstyrret, at den rummer karakteristiske højmosestrukturer som sekundære søer. I området findes nogle af landets største naturlige skove med lang græsningskontinuitet. Skovene indeholder store arealer med habitatnaturtyperne skovbevokset tørvemose (91D0), elle- og askeskov (91E0) samt bøgeskov på morbund med kristtorn (9120). I den vestlige del af området findes store artsrige kalkoverdrev (6210), mens der i den sydøstlige del forekommer større arealer med klitnatur.

Damflagermus har en væsentlig forekomst i området. Arten overvintrer i kalkminen ved Smidie, der ligger indenfor området, og yngler i gammel løvskov samt fouragerer over søerne i området. Lille Vildmose var i 1999

det første sted kongeørn ynglede i nyere tid i Danmark, og arten har stort set fået unger på vingerne hvert år siden. I de senere år har havørn også etableret sig som ynglefugl i området, og området tiltrækker hver vinter stadig flere overvintrende ørne.

I Natura 2000-området er der flere naturtyper med nationalt væsentlige forekomster. Arealet med de terrestriske naturtyper højmose (7110), nedbrudt højmose (7120), skovbevokset tørvemose (91D0), bøgeskov på morbund med kristtorn (9120), elle- og askeskov (91E0), våd hede (4010), enekrat (5130) og tidvis våd eng (6410) udgør mere end 5 % af naturtypernes samlede areal i den kontinentale biogeografiske region i Danmark. Området rummer særdeles vigtige forekomster af ynglefuglene sangsvane og kongeørn.

Inden for dette Natura 2000-område er Tofte Sø, Lillesø og Birkesø blevet genskabt. Søerne blev afvandet i 1760'erne. Genopretningen af Birkesø blev afsluttet i 2017, og der har allerede udviklet sig et rigt fugleliv med bl.a. ynglende klyde på øerne.

Store dele af de tidligere højmosearealer i den centrale del af Lille Vildmose, også kendt som Mellemområdet, er ligeledes blevet frigivet til naturgenopretning. Her har bl.a. ynglefuglene trane og rørdrum har reageret positivt på genopretningen .

Udpegningsgrundlaget for hhv. H18 og F7 fremgår af Figur 4 og Figur 5.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 18			
Naturtyper:	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)	
	Skovklit (2180)	Klitlavning (2190)	
	Enebærklit* (2250)	Søbred med småurter (3130)	
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)	
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)	
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)	
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)	
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)	
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)	
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)	
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)	
	Bøg på mor med kristtorn (9120)	Bøg på muld (9130)	
	Ege-blandskov (9160)	Stilkeke-krat (9190)	
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)	
	Arter:	Stellas mosskorpion (1936)	Stor vandsalamander (1166)
		Odder (1355)	Damflagermus (1318)

Figur 4: Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområdet er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen. Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Bøg på muld (9130) er ikke tilstede i habitatområde nr. 18. Den nævnte naturtype gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 7		
Fugle:	Skarv (Y)	Rørdrum (Y)
	Sort stork (Y)	Sangsvane (TY)
	Sædgås (T)	Havørn (TY)
	Kongeørn (Y)	Rørhøg (Y)
	Blå kærhøg (Y)	Hvøpsevåge (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Trane (Y)	Klyde (Y)
	Tinksmed (Y)	Stor hornugle (Y)
	Mosehornugle (Y)	Natravn (Y)
	Sortspætte (Y)	Hedelærke (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Figur 5: Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen. Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Sort stork (Y), blå kærhøg (Y) og mosehornugle (Y) er ikke tilstede i fuglebeskyttelsesområde nr. 7. For trækfuglene er følgende fugle ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst: Havørn (T). De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere.

Fra målsætningerne fremgår det blandt andet at levestederne for damflagermus og for stor vandsalamander sikres og at tilstanden og det samlede areal af de kolonirugende fugles kortlagte levesteder ikke må være i tilbagegang. Der henvises til Natura 2000-planen for en samlet oversigt over målsætninger (Miljøstyrelsen, 2023).

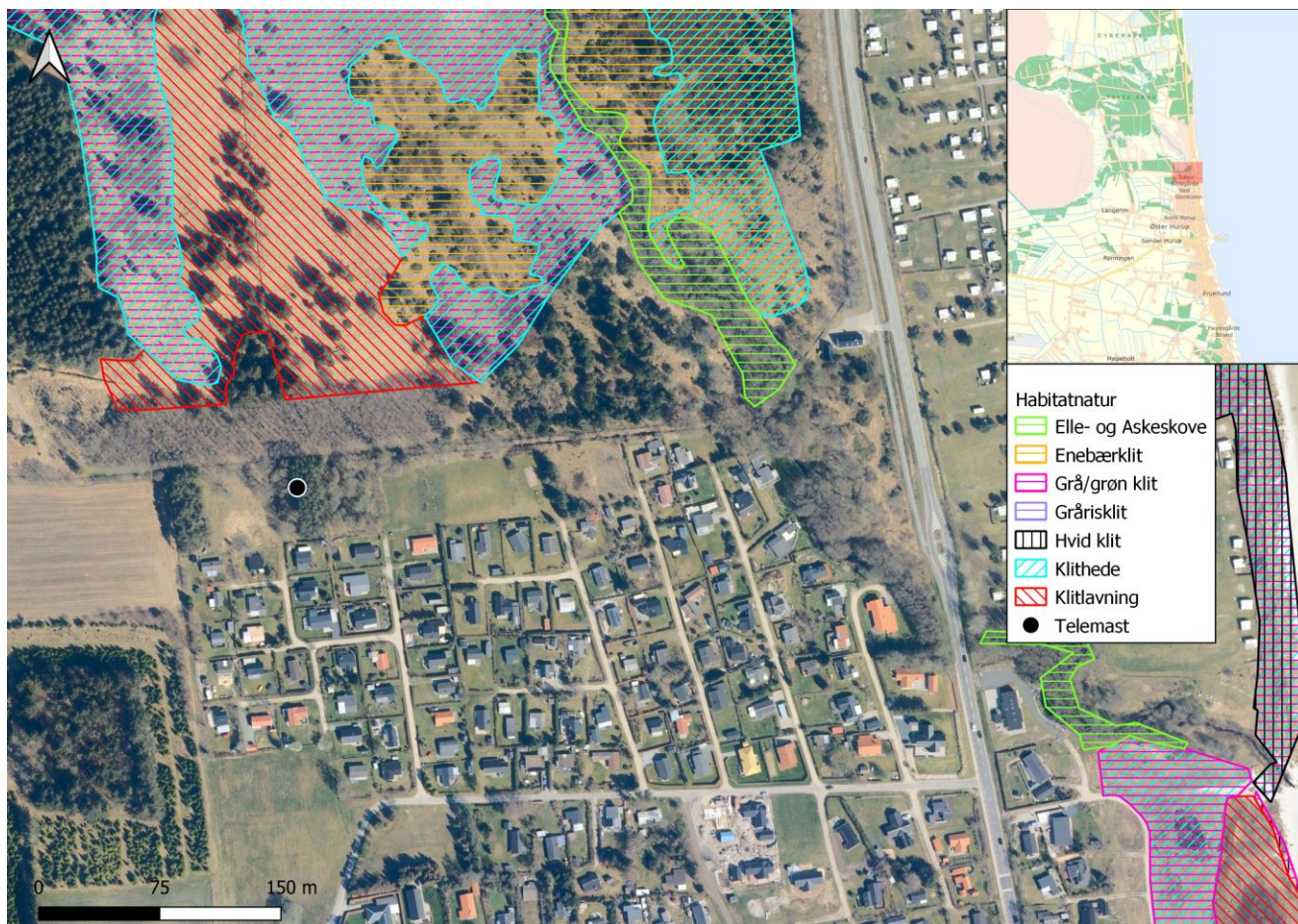
3.4 Natura 2000 væsentlighedsvurdering

3.4.1 Anlægsfase

3.4.1.1 Naturtyper

For alle naturtyper på udpegningsgrundlaget, gør det sig gældende, at de kan blive negativt påvirket af direkte fysiske forstyrrelser (fx opgravning, jorddumpning, kørsel og bebyggelse), indirekte forstyrrelser (fx, randeffekter fra landbrug og øget kvælstofdeposition), driftsmæssige forstyrrelser (fx gødskning, sprøjtning, såning, ændret afvanding eller ophør/forværing af naturplejen) og økologiske forstyrrelser (fx øget menneskelig aktivitet, jagt, tilgroning, konkurrence fra invasive arter osv.).

Projektområdet ligger ikke inden for et Natura 2000-område. Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 17, og den nærmeste kortlagte habitatnatur fra projektområdet er klitlavning ca. 50 meter nord for den ønskede placering af masten (Figur 6).

Figur 6: Mastens placering i forhold til nærmeste habitatnatur.

Inden for projektområdet vil der i forbindelse med etablering af masten være fysiske forstyrrelser (fx opgravning, kørsel, støbning af fundament, hejsning af mast, montering af panelantenner, etablering af adgangsvej inkl. nedgravning af ledninger og opførelse af teknikskab). Der vil i anlægsfasen ikke være behov for at rydde eller beskære træer inden for Natura 2000-området. I forbindelse med anlægsarbejdet vil der desuden ikke være aktivitet i form af kørsel eller færdsel inden for afgrænsningen til habitatområdet, ligesom der ikke bliver gravet, placeret jord eller anden fysisk forstyrrelse inden for habitatområdet. Den fysiske forstyrrelse for anlægsarbejdet vil altså alene begrænse sig til projektområdet, som ikke overlapper med habitatområdet. Det vurderes derfor, at anlægsarbejdet ikke vil kunne forårsage nogen væsentlig påvirkning på den nærmest beliggende habitatnaturtype Klitlavning (2190), som er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 17.

Da den potentielle fysiske påvirkning fra anlægsarbejdet kun vil blive mindre på større afstand vurderes det ligeledes, at anlægsarbejdet ikke vil kunne forårsage nogen væsentlig påvirkning på habitatnaturtyperne: Grå/grøn klit* (2130), Klithede* (2140), Skovklit (2180), Enebærklit* (2250), Søbred med småurter (3130), Kransnålalge-sø (3140), Næringsrig sø (3150), Brunvandet sø (3160), Vandløb (3260), Våd hede (4010), Tør hede (4030), Enekrat (5130), Kalkoverdrev* (6210), Surt overdrev* (6230), Tidvis våd eng (6410), Højmose* (7110), Nedbrudt højmose (7120), Hængesæk (7140), Tørvelavning (7150), Kildevæld* (7220), Riggær (7230), Bøg på mor med kristtorn (9120), Ege-blandskov (9160), Stilkeke-krat (9190), Skovbevokset tørvemose* (91D0) eller Elle- og askeskov* (91E0) på Natura 2000-område nr. 17s udpegningsgrundlag og herunder ikke vil være til hindring for, at gunstig bevaringsstatus kan opnås eller opretholdes.

3.4.1.2 Arter

Stellas mosskorpion er sjælden i Danmark. Her i landet er den primært observeret i Østjylland og på Sjælland. Den nærmeste kendte registrering stammer fra Tofte Bøge ca. 5 km nordvest fra projektområdet. Arten er afhængig af ældre og urørte skovområder med gamle træer og dødt ved, områder som naturskove og skovliggende parker, såsom dyrehaver og slotsparkers med gamle træer (Arter.dk, 2024). Artens levested udgøres af hensmuldret ved i gamle eller døde træer i sådanne områder og projektområdet udgør derfor intet potentielt levested for stellas mosskorpion, da det ikke rummer gamle eller døde træer. Der fjernes ikke dødt ved eller fældes gamle hullede træer ved realisering af projektet.

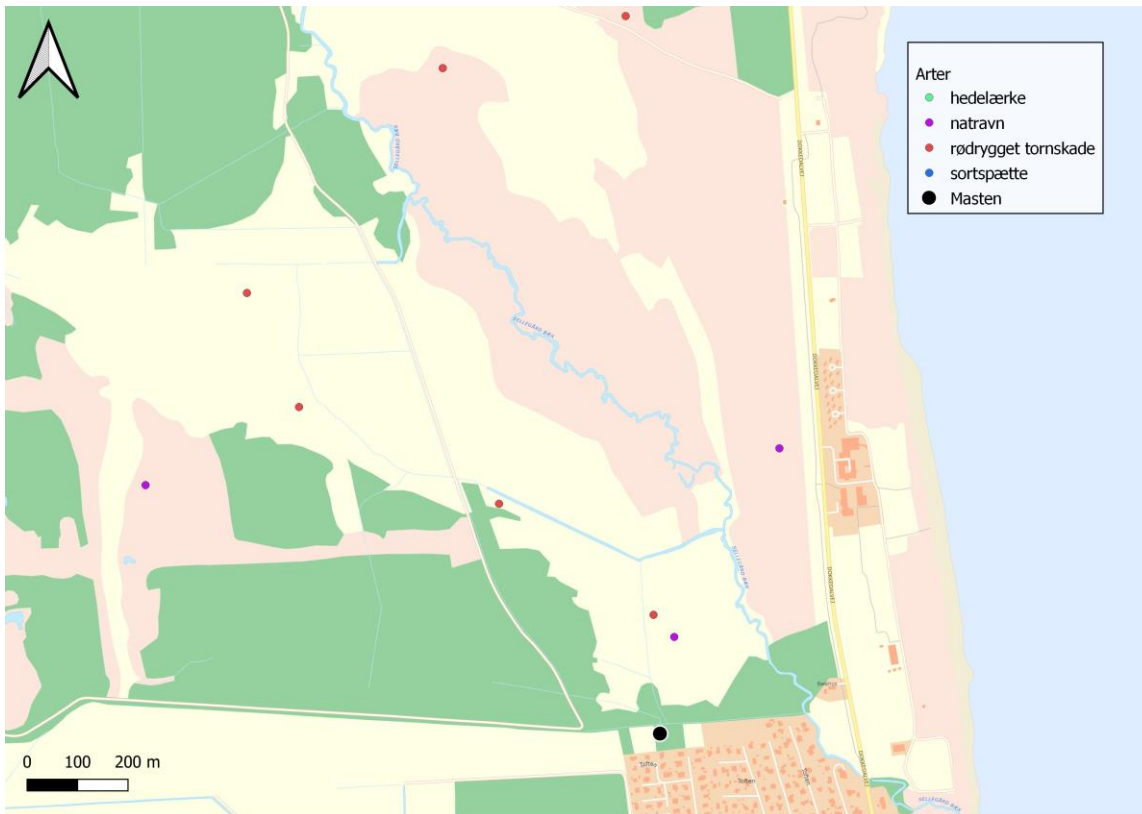
Stor vandsalamander er registreret ca. 3 km nordvest for projektområdet i Tofte Skov. Stor vandsalamander yngler i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller. Om natten når der er fugtigt vandrer de fra ynglevandhullet til levesteder på land, som især udgøres af skovområder, under stammer med råddent træ, sten, døde blade og i musehuller. De fleste dyr vil finde rasteområder inden for 100 meter af ynglevandhullet (Kjær, C. et al., 2023). Da den nærmeste kendte registrering er 3 km fra projektområdet, og der er et vandløb mellem projektområdet og den kendte forekomst af stor vandsalamander, som afgrænser Natura 2000-området, med beboelseskvarteret, vurderes det ikke at arten vil søge gennem projektområdet. Inden for Natura 2000-området er der langt mere attraktive forhold med mindre forstyrrelse end syd for kanalen. Projektområdet rummer desuden ingen søer og udgør derfor intet egnet levested for stor vandsalamander. På baggrund af ovenstående vurderes det ikke sandsynligt at projektområdet udgør et potentiel levested for stor vandsalamander og det vurderes ikke at arten kan træffes inden for projektområdet.

Odder er registreret i Sellegård Bæk ca. 625 meter fra den ønskede placering af telemasten og må forventes at kunne træffes i kanalen umiddelbart nord for projektområdet. Odderen er en dygtig svømmer, som jager (særligt om natten) efter fisk og lignende i vandet, og da den er nataktiv hviler den det meste af dagen (Arter.dk, 2023). Anlægsarbejdet vil alene foregå inden for dagtimerne, hvilket er et standardkendetegn for denne type projekter, og der vil derfor ikke være tændt lys nær odder-levestederne om natten. Desuden er anlægsarbejdet, der består af etableringen af et mindre fundament og hejsning af masten, samt etablering af adgangsvej, meget kortvarig og det vurderes at det ikke har en karakter, der kan være en forstyrrelse for odder.

Damflagermus er registreret ca. 5 km nordvest for projektområdet. Arten jager over søer og større vandløb, samt fjorde og på havet. Projektområdet udgør ikke særligt attraktive fødesøgningsområder, sammenlignet med Lille Vildmose, hvor arten er registreret, da det består en tæt bevoksning af yngre træer, men det må antages at damflagermus kan forekomme nær projektområdet, langs vandløb og skovkanter. Anlægsarbejdet foregår lokalt inde i bevoksningen og i nær bevoksningen og er meget midlertidigt, samt alene i dagtimerne. Det vurderes derfor at der ikke kan ske forstyrrelse af fouragerende eller trækkende damflagermus, da de er aktive om natten. D. 2 september 2024 er der foretaget identifikation af og undersøgelser af potentielle flagermusede træer i området, blandt andet ved inspektion med endoskop. Der blev i forbindelse med besigtigelsen af området kun udpeget et træ med '*potential roost features (PRF)*', træet blev derfor undersøgt med endoskop, som viste at der ikke var hverken flagermus eller spor efter at træet har været brugt af flagermus. Det vurderes derfor, at der i forbindelse med fældning af træer til fundamentet og etablering af adgangsvej ikke kan ske skade på yngle- eller rastehabitater for damflagermus.

På baggrund af beskrivelserne i nærværende afsnit vurderes det, at anlægsarbejdet i forbindelse med realisering af det konkrete projekt vil kunne gennemføres uden at medføre en væsentlig påvirkning på arter, der er på udpegningsgrundlaget for H18, og dermed ikke påvirke områdets integritet. Det vurderes desuden, at realisering af projektet ikke kan forhindre opnåelse af bevaringsmålsætningerne for arterne på udpegningsgrundlaget for H18.

Fuglene kan blive forstyrret i anlægsfasen, hvis arbejdet foregår tæt på ynglelokaliteter, og dermed potentielt kan få fuglene til at forlade deres reder. I forbindelse med NOVANA-overvågningen 2024 af ynglefugle i Tofte Skov er der ingen kendte yngle lokaliteter i det sydøstligste hjørne af fuglebeskyttelsesområdet nær projektområdet for den planlagte mast (se Figur 7). Projektområdet og nærområdet omkring det, er i dag allerede er præget af menneskelig aktivitet, da det er et aktivt beboelsesområde.

Figur 7: NOVANA-overvågning af Tofte Skov 2024, ynglelokaliteter for fugle.

Da der er ca. 190 meter til nærmeste kendte ynglelokalitet og anlægsarbejdet desuden er af lokal og midlertidig karakter, vurderes det, at det ikke kan have en væsentlig forstyrrelses effekt ind i fuglebeskyttelsesområdet. Selve projektområdet vurderes desuden ikke at være egnet ynglelokalitet for fuglene på F7, da det består af en mindre bevoksning i et forstyrret område, med langt mere egnede ynglelokaliteter inden for natura 2000-området Lille Vildmose.

På baggrund af beskrivelserne i nærværende afsnit vurderes det, at anlægsarbejdet i forbindelse med realisering af det konkrete projekt vil kunne gennemføres uden at medføre påvirkning på arter, der er på udpegningsgrundlaget for F7, og dermed ikke påvirke områdets integritet. Det vurderes desuden, at realisering af projektet ikke kan forhindre opnåelse af bevaringsmålsætningerne for arterne på udpegningsgrundlaget for F7.

3.4.2 Driftsfase

3.4.2.1 Naturtyper

I driftsfasen vil aktiviteterne alene bestå af det service/vedligehold, som måtte forekomme uden nævneværdig påvirkning på omgivelserne, herunder 2-4 årlige besøg af masten, ved brug af den nye adgangsvej (se Figur 2). Det vurderes derfor at aktiviteter i driftsfasen ikke kan have en væsentlig påvirkning på habitatnaturtyperne: Klitlavning (2190), Grå/grøn klit* (2130), Klithede* (2140), Skovklit (2180), Enebærklit* (2250), Søbred med småurter (3130), Kransnålsø (3140), Næringsrig sø (3150), Brunvandet sø (3160), Vandløb (3260), Våd hede

(4010), Tør hede (4030), Enekrat (5130), Kalkoverdrev* (6210), Surt overdrev* (6230), Tidvis våd eng (6410), Høj-mose* (7110), Nedbrudt højmosse (7120), Hængesæk (7140), Tørvelavning (7150), Kildevæld* (7220), Riggær (7230), Bøg på mor med kristtorn (9120), Ege-blandskov (9160), Stilkege-krat (9190), Skovbevokset tørvemose* (91D0) eller Elle- og askeskov* (91E0), på Natura 2000-område nr. 17s udpegningsgrundlag og herunder ikke vil være til hindring for, at gunstig bevaringsstatus kan opnås eller opretholdes.

3.4.2.2 Arter

Da aktiviteter i driftsfasen alene vil bestå af operatørernes besøg af masten, vil den eneste potentielle påvirkning, som den 36 meter høje mast kan have på arter i driftsfasen, være på fugle og flagermus, som kan møde den i luften i deres flugt. Det vurderes at telemasten i sig selv, som immobilt objekt uden roterende dele, ikke kan skade fugle eller flagermus i deres flugt. I 2014 er effekten af høje objekter (tall structures) på fugle eksempelvis undersøgt, hvor der ikke var nogen klar konklusion på, at det skulle have en effekt på fugle (Walters, K et al., 2014) Derudover må det forventes, at flagermus nemt kan navigere uden om masten ved brug af ekkolokalisering under flugt, mens fuglene vil være i stand til at se masten, ligesom med andre objekter de møder i deres flugt.

På baggrund beskrivelserne i nærværende afsnit vurderes det, at der i forbindelse med driftsfasen for det konkrete projekt ikke vil være en væsentlig påvirkning på arter, der er på udpegningsgrundlaget for H18 og F7, og dermed ikke en påvirkning af områdets integritet. Det vurderes desuden, at realisering af projektet ikke kan forhindre opnåelse af bevaringsmålsætningerne for arterne på udpegningsgrundlaget for H18 og F7.

3.5 Opsummering

Notatet indeholder en væsentlighedsvurdering for Natura 2000-område nr. 17. Anlægningsarbejdet vil ikke foregå inden for habitatområdet og vil ikke have en væsentlig påvirkning på naturtyperne på udpegningsgrundlaget. Forstyrrelser og støj i forbindelse med anlægsfasen kan ikke væsentligt påvirke arterne på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 17, da arbejdet er meget lokalt, alene foregår i dagtimerne og ikke indebærer fældning af gamle træer. I driftsfasen vil der alene være etableret en 36 meter høj mast, som besøges 2-4 årligt af operatørerne. Telemasten i sig selv, som immobilt objekt uden roterende dele, kan ikke skade fugle eller flagermus i deres flugt. Samlet set vurderes det derfor at, projektet ikke kan have en væsentlig påvirkning på Natura 2000-område nr. 17.

4 Bilag IV-arter

4.1 Metode, lovgrundlag og datagrundlag

4.1.1 Lovgrundlag

Habitatdirektivets (Rådets direktiv nr. 92/43/1992) bilag IV indeholder en liste over udvalgte arter, som medlemslandene i EU er forpligtet til at beskytte, både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne. Disse arter betegnes bilag IV-arter. I Danmark er habitatdirektivet blandt andet implementeret i dansk lovgivning gennem habitatbekendtgørelsen (BEK nr 1098 af 21/08/2023). Der må ikke gives tilladelse til projekter eller vedtages planer m.v., der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområder.

4.1.2 Metode og datagrundlag

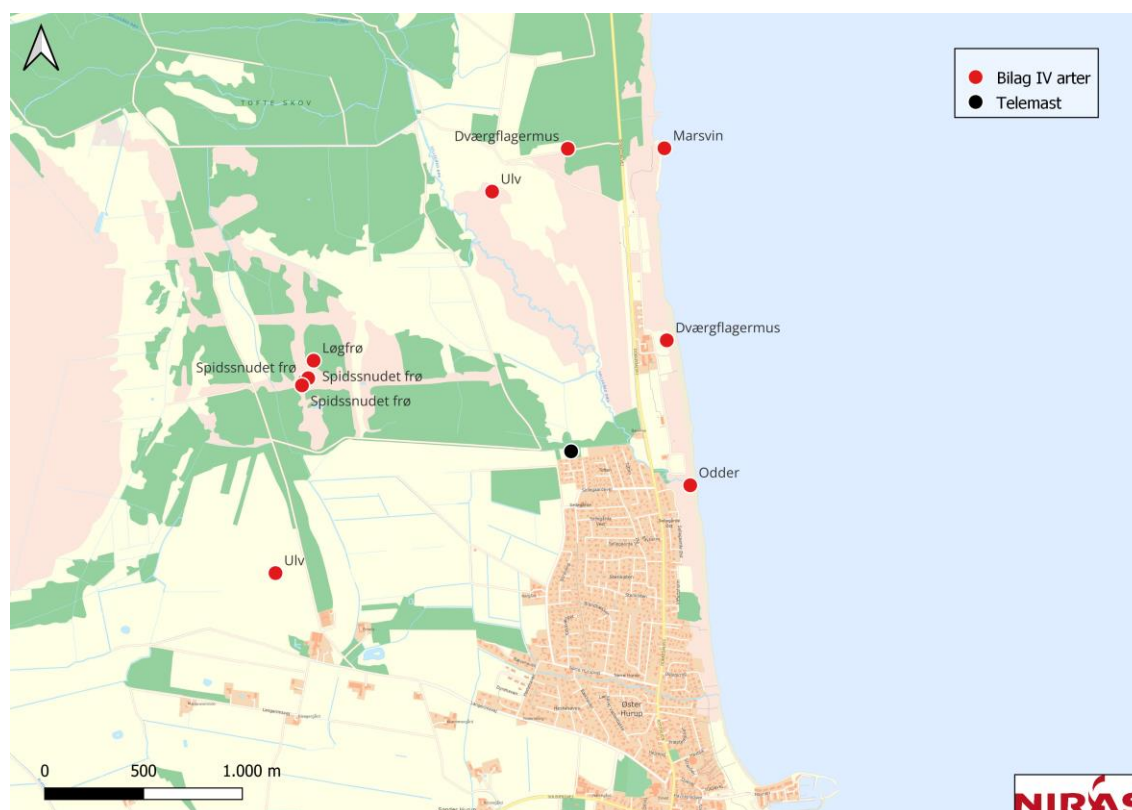
Det skal vurderes, hvorvidt realisering af projektet kan medføre ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arterne, samt om realisering kan medføre individdrab på bilag IV-arter eller øvrige fredede arter.

For at vurdere tilstedeværelsen af eventuelle bilag IV-arter i området tages der udgangspunkt i tilgængelige data. Potentielt forekommende arter indenfor det UTM-kvadrat på 10 x 10 km hvor projektområdet er beliggende identificeres ud fra Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV 2007 (Søgaard, 2007), samt de opdaterede håndbøger fra 2023 (Kjær, C. et al., 2023) samt 2024 (Elmeros, M. et al., 2024). Der anvendes eksisterende data fra Arter.dk og Naturbasen.dk (licensnummer: E03/2014) af området fra perioden 2013-2024.

Derudover er der d. 2 september 2024 foretaget identifikation af og undersøgelser af potentielle flagermusegnede træer i området, blandt andet ved inspektion med endoskop.

4.2 Eksisterende forhold

Fra det overlappende UTM kvadrat er der i området, foruden de i afsnit 3.3 beskrevne arter, registreret følgende bilag IV-arter: markfirben, løgfrø, spidssnudet frø, sydflagermus og strandtudse (Kjær, C. et al., 2023) (Søgaard, 2007) & (Elmeros, M. et al., 2024). Derudover er der i området observeret ulv og dværgflagermus, samt marsvin (som ikke vil blive beskrevet yderligere da projektet ikke har en marin påvirkning) se Figur 8.

Figur 8: Næmreste kendte observation af Bilag IV-arter nær masten.

4.2.1 Flagermus

Der er 3 kendte arter af flagermus, der er registreret nærmest projektområdet (sydflagermus, dværgflagermus og damflagermus), hvor de mest oplagte ynglesteder er bygninger eller hule træer. De nærmeste konkrete

observationer af flagermus er ved kysten i et ferieområde ca. 750 meter nordøst for projektområdet og i Lille Vildmose ca. 1500 meter nord for projektområdet.

Alle flagermusene kan træffes under fouragering eller træk nær projektområdet. De mest oplagte steder er langs med levende hegn, ved skove, bryn eller langs vandløb og dertil knyttede åbne arealer, som kan tjene som ledelinjer og fourageringsområder.

4.2.2 Markfirben

Markfirben er registreret i den 10x10 km overlappende UTM kvadrat. Markfirben stiller en del biotopkrav, herunder at der er soleksponerede skråninger/skrænter, partier med løs veldrænet jord, spredte småbuske, træstammer, sten og artsrig lav til halvhøj vegetation. Tilsammen skaber disse strukturer et velegnet levested for markfirben (Ravn, 2015). Markfirben har en relativt lille "home-range" typisk på 100-200 m² og markfirbens aktivitetsområdet typisk ligger inden for 200 m². Derudover har habitatkvaliteten betydning, da arten fx kan flytte sig op til 2-4 km pr. år, hvis dens levested er af ringe kvalitet. Den flytter sig mindre, jo bedre levestedet den opholder sig i er. For at bevæge sig bruger markfirben typisk soleksponerede ledelinjer i landskabet, så som veje, jernbaner, stendiger eller skovbryn (Kjær, C. et al., 2023).

4.2.3 Padder

De nærmeste registreringer af bilag IV-padder er ca. 1400 meter mod vest, hvor der både er registreret løgfrø og spidssnudet frø i en række vandhuller. Spidssnudet frø yngler i vandhuller på enge, moser og klitheder. Når de vokse individer går på land opholder de sig primært på enge, moser og skove med naturlig vegetation. Frøerne kan søge føde på alle våde lysåbne naturtyper. Frøerne kan vandre på mange naturtyper, men større vandløb og veje vil fungere som en barriere for deres vandring. Fra deres ynglelokalitet vandrer mange individer kun få meter, mens nogle kan vandre op til lidt over 1 km (Kjær, C. et al., 2023). Løgfrø yngler i alt fra helt små vandsamlinger til søer og moser, kræver lysåbne og lavvandede partier, gerne næringsrigt, men ikke næringsbelastet. Udenfor yngleområdet kan den findes i løs sandet jord, lav vegetation, bar sand/muldjord, jorddiger, markskel, brakmarker, overdrev, skrænter. Løgfrøen bevæger sig sjældent længere væk end 500 meter fra ynglevandhullet (Kjær, C. et al., 2023).

Den nærmeste konkret kendte observation af strandtudse er mere 16 km mod vest. Strandtudsen yngler hovedsageligt langs den jyske vestkyst i habitatnaturtyper som klitlavning, lobeliesø og søbred med småurter. Ynglehabitater kan eksempelvis være afblæsningsflader, råstofgrave eller strandenge (Kjær, C. et al., 2023).

4.2.4 Ulv

Ulven yngler i større skov og hedeområder i Jylland, typisk arealer på 100-300 km². I andre lande har det vist sig, at infrastruktur som byer, veje osv. har en negativ sammenhæng mellem forekomsten af ulv, mens der er en positiv sammenhæng mellem ulvens forekomst og uforstyrrede arealer og mængden af byttedyr (Miljøstyrelsen, 2014). Nær projektområdet er ulven registreret to steder, hhv. 1300 meter mod nord i Lille Vildmose og 1600 meter mod vest.

4.3 Bilag IV-vurdering

4.3.1 Anlægsfase

4.3.1.1.1 Padder

Der vil i anlægsfasen alene være meget lokale forstyrrelser i form af etableringen af et mindre fundament på 6x6 meter, som skal støbes, og det kræver ingen meget larmende aktiviteter som nedbankning af spuns eller lignende. Derudover skal der etableres en mindre adgangsvej og graves kabler til nyt kabelskab langs vejen (se Figur 2). Der er inden for projektområdet ingen vandhuller og dermed egnede ynglehabitater for spidssnudet

frø, løgfrø eller strandtudse. Selve projektområdet indeholder desuden ingen egnede rasteområder for arterne, da det er for tørt og uden løs sandet jord. For strandtudse gælder det, at der ingen kendte observationer er for området, ligesom der ikke er egnet yngle habitat nær projektområdet.

Selve arbejdet udføres inden for normal arbejdstid, som standardkendetegn for denne type anlægsarbejde, og dermed uden for de perioder på døgnet, hvor padderne vandrer aktivt. Projektområdet indeholder alene en mindre bevoksning nær et sommerhusområde og det vurderes ikke som relevant rasteområde for bilag IV-padder, ligesom der ikke er nogen oplagte vandreruter igennem projektområdet, da masten skal etableres på den sydlige side af den kanal, som afgrænser Natura 2000-området mod syd. På den sydlige side af kanalen er naturforholdene af langt lavere kvalitet end i Natura 2000-området, ligesom der vil være forstyrrelse fra beboelsesområdet. Derudover er de nærmeste kendte observationer af bilag IV-padder ca. 1400 meter fra projektområdet, hvilket overstiger kendte vandringsafstande.

På den baggrund af ovenstående vurderes det ikke at padderne vil opholde sig i eller søge gennem projektområdet. Aktiviteter i anlægsfasen vurderes derfor ikke at kunne beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for spidssnudet frø, løgfrø eller strandtudse forsætlig forstyrre eller dræbe individer eller påvirke den økologiske funktionalitet.

4.3.1.2 *Markfirben*

Projektområdet udgør ingen egnede levesteder for markfirben, da der mangler soleksponerede skråning med løs jord, og projektområdet alene udgøres af en mindre bevoksning. Det vurderes derfor ikke sandsynligt at træffe arten i forbindelse med anlægsarbejdet. På den baggrund vurderes aktiviteter i anlægsfasen derfor ikke, at kunne beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for markfirben forsætlig forstyrre eller dræbe individer eller påvirke den økologiske funktionalitet.

4.3.1.3 *Flagermus*

Der er i forbindelse med projektet foretaget en besigtigelse af træernes potentiale som yngle/rasteområde for flagermus. Konklusionen fra besigtigelsen var, at kun et enkelt træ havde '*potential roost features (PRF)*'. Træet blev derfor undersøgt med endoskop, som viste at der ikke var hverken flagermus eller spor efter at træet har været brugt af flagermus. Det vurderes derfor, at der i forbindelse med fældning af træer ikke kan ske skade på yngle- eller rasteområder for dværgflagermus. Sydflagermus, der også er kendt fra området, anvender bygninger som vinterkvarter, og da der ikke skal ryddes bygninger i forbindelse med projektet, vurderes det ligeledes, at der ikke kan ske skade på yngle- eller rasteområder for sydflagermus. Begge arter af flagermus kan forekomme fouragerende under træer nær projektområdet, men da anlægsarbejdet foregår lokalt og meget midlertidigt i dagtimerne, vurderes det derfor ikke, at der kan ske forstyrrelse af fouragerende eller trækkende damflagermus, da de er aktive om natten. På den baggrund vurderes aktiviteter i anlægsfasen derfor ikke, at kunne beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for flagermus forsætlig forstyrre eller dræbe individer eller påvirke den økologiske funktionalitet.

4.3.1.4 *Ulv*

Ulven kan bevæge sig over store afstande, og det kan ikke udelukkes at den kan forekomme nær projektområdet, men da der generelt er færre ulve nær bebyggelser, vurderes det som meget usandsynligt. Da ulven har store yngleområder og let kan flytte sig, vurderes det ikke, at anlægsarbejdet med etablering af 6x6 fundament og en mindre adgangsvej nær sommerhusområdet kan have forstyrre ulve. På den baggrund vurderes aktiviteter i anlægsfasen derfor ikke, at kunne beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for ulv forsætlig forstyrre eller dræbe individer eller påvirke den økologiske funktionalitet.

4.3.2 Driftsfase

Da aktiviteter i driftsfasen alene vil bestå af operatørernes besøg af masten, vil den eneste potentielle påvirkning masten kan have på arter i driftsfasen være på flagermus, som kan møde den i luften i deres flugt. Det vurderes ikke at telemasten i sig selv, som immobilt objekt uden roterende dele kan skade flagermus i deres flugt, da de let kan manøvrere uden om strukturer i landskabet ved hjælp af ekkolokalisering.

Det vurderes derfor at aktiviteter i driftsfasen ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for markfirben, strandtudse, spidssnudet frø, løgfrø, ulv, sydflagermus og dværgflagermus forsætlig forstyrre eller dræbe individer eller påvirke den økologiske funktionalitet.

4.4 Opsummering

For relevante bilag IV-arter kendt fra området, vurderes det at projektområdet ikke udgør egnede levesteder. Aktiviteter i anlægs- og driftsfasen vurderes derfor ikke at kunne beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-arter forsætlig forstyrre eller dræbe individer eller påvirke den økologiske funktionalitet.

5 References

Arter.dk. (2023). Arter.dk.

Arter.dk. (2024). Arter.dk.

BEK nr 1098 af 21/08/2023. (u.d.). Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen). Miljøministeriet.

BEK nr 2091 af 12/11/2021. (u.d.). Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen). Miljø- og Fødevarerministeriet.

Elmeros, M. et al. (2024). *Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.*

Europa-Kommissionen. (2019). Meddelelse fra Kommissionen: "Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF".

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/DA_art_6_guide_jun_2019.pdf.

Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009. (u.d.). Om beskyttelse af vilde fugle.

Kjær, C. et al.,. (2023). *Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV.*

Miljøstyrelsen. (2014). Forvaltningsplan for ulv.

Miljøstyrelsen. (2020c). Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. *Nr. 9925 af 11. november 2020*. Miljøministeriet.

Miljøstyrelsen. (2023). Natura 2000-plan 2022-2027. Lille Vildmose, Tofte Skov og Høstemark Skov.

Ravn, P. (2015). Forvaltningsplan for markfirben, Beskyttelse og forvaltning af markfirben.

Rådets direktiv nr. 92/43/1992. (u.d.). Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (Habitatdirektivet).

Søgaard, B. &. (2007). *Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i Danmarks Miljøundersøgelser*, Aarhus Universitet.

Walters, K et al.,. (2014). Can the Effect of Tall Structures on Birds be Isolated from Other Aspects of Development?